

Social Sciences Indexed

International
SOCIAL MENTALITY AND
RESEARCHER THINKERS JOURNAL
Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed
SMARTjournal (ISSN:2630-631X)

Architecture, Culture, Economics and Administration, Educational Sciences, Engineering, Fine Arts, History, Language, Literature, Pedagogy, Psychology, Religion, Sociology, Tourism and Tourism Management & Other Disciplines in Social Sciences

2019

Vol:5, Issue:26

pp.1964-1972

www.smartofjournal.com

editorsmartjournal@gmail.com

ERZİNCAN'A YERLEŞTİRİLEN SURİYELİ SIĞINMACILARIN TEMEL SORUNLARINI BELİRLEMeye YÖNELİK BİR ÖN ARAŞTIRMA¹

A PRELIMINARY RESEARCH ON DETERMINING THE MAIN PROBLEMS OF SYRIAN REFUGEES PLACED IN ERZİNCAN

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa AKIN

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Erzincan/Türkiye
ORCID: 0000-0003-3203-7919

Prof. Dr. Mehmet ÖZBAŞ

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Erzincan/Türkiye
ORCID: 0000-0002-7830-4763

Article Arrival Date : 30.11.2019

Article Published Date : 30.12.2019

Article Type : Research Article

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31576/smryj.409>

Reference : Akın, M. & Özbaş, M. (2019). "Erzincan'a Yerleştirilen Suriyeli Sığınmacıların Temel Sorunlarını Belirlemeye Yönelik Bir Ön Araştırma", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 5(26): 1964-1972

ÖZET

Türkiye, dünya ülkeleri içerisinde en çok mülteci ve Suriyeli sığınmacı barındıran bir ülkedir. Türkiye'deki Suriyeli sığınmacıların sayılarının her geçen gün büyük bir artış eğilimi gösterdiği görülmektedir. Bu yönüyle Türkiye'deki Suriyeli sığınmacıların, Türkiye'ye sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik açıdan oryantasyonu ile entegrasyonu çok büyük önem taşımaktadır. Suriyeli sığınmacı gerçeği, Türkiye'de toplumun Suriyeli mültecilerle sağlıklı olarak, birlikte yaşama gerçeğini zorunlu kılmaktadır. Zira Suriyeli mültecilerin büyük bir bölümünün artık ülkelerine geri dönmeyebilecekleri yönündeki tutum ve davranışları konuya ilişkin ciddi uyum politikalarının oluşturulmasını gerekli kılmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, 2019 Yılı, Türkiye'de göçmen sorunlarıyla ilgilenme ve çözüm üretme yılı olarak ilan etmiştir. Bu durum, mültecilere ilişkin bu ve benzeri çalışmalara duyulan ihtiyacın ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmanın amacı, Erzincan'a yerleştirilen Suriyeli mültecilerin, temel sorunlarını belirleyerek, yaşanan problemleri ile ilgili çözüm önerileri geliştirmek, dolayısıyla da daha iyi hizmet almalarını sağlamaktır. Araştırmanın evrenini Erzincan'da ikamet eden Suriyeli mülteci aileler oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu ise toplam 15 aileden tesadüfi yöntemle seçilen 8 aile oluşturmuştur. Bir durum çalışması olan bu araştırma ile öncelikle Erzincan'da yaşayan Suriyeli göçmenlerin problemlerine ilişkin durumlarının nelerle ilgili olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma verilerini toplamak amacıyla araştırmacılarca yarı yapılandırılmış bir görüşme formu geliştirilmiştir. Araştırma bulgularına göre, Suriyeli mülteci ailelerinden bir kısmının barınma problemlerini yeterli düzeyde çözemedikleri görülmüştür. Diğer yandan araştırma sonuçları ile Suriyeli mülteci aile çocuklarının Türkçe'yi hem sözlü ve hem de yazılı iletişimde istedik düzeyde kullanamadıkları anlaşılmıştır. Araştırma sonuçları, Erzincan'da ikamet eden Suriyeli mültecilerin sürekli iş bulma ve istihdam edilme konularında da çok büyük problemler yaşadıklarını ortaya koymaktadır. Araştırma sonuçları doğrultusunda Suriyeli mültecilerin Türkiye'ye sağlıklı uyumlarının temin edilmesi noktasında, işlevsel okuryazarlık ile genel kültür ve çevreyle kaynaşma yönünde eğitim almaları gerektiği önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Erzincan, Suriyeli Sığınmacı, Göç, İnsani Yardım

¹ Bu makaleye konu olan çalışma, 6-8 Aralık 2019 tarihleri arasında Erzurum'da, Erzurum Atatürk Üniversitesi işbirliği ile düzenlenen Hoca Ahmet Yesevi 2. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

ABSTRACT

Turkey is a country hosting most Syrian refugees in the all over the world. Every day a large increase in the number of Syrian refugees in Turkey seem to tend. This aspect of Syrian refugees in Turkey, Turkey socio-cultural and socio-economic orientation, integration is of crucial importance. Syrian refugees fact, a healthy society with Syrian refugees in Turkey, necessitates the fact of living together. This is because the attitude and behavior of the majority of Syrian refugees that they may no longer return to their countries necessitates the establishment of serious adaptation policies.

The Government of the Republic of Turkey, the year 2019, dealing with the immigration problem in Turkey and has been declared as the year of solutions. This shows how important the need for this and similar studies of refugees is. The aim of this study is to determine the main problems of the Syrian refugees who are settled in Erzincan and to develop solutions for their problems and thus to provide better services. The population of the study consists of Syrian refugee families residing in Erzincan. The study group consisted of 6 randomly selected families. With this case study, first of all, it was tried to determine what the problems of Syrian migrants living in Erzincan are related to. In order to collect research data, a semi-structured interview form was developed by the researchers. According to the findings of the research, it is seen that some of the Syrian refugee families do not solve the housing problems sufficiently. On the other hand, the results of the study revealed that Syrian refugee family children cannot use Turkish in both verbal and written communication. The results of the research reveal that Syrian refugees living in Erzincan have also had great problems in finding employment and employment. In the provision of healthy adjustment in the direction of Syrian refugees in Turkey it has been suggested that research results should receive general cultural education with functional literacy.

Key words: Erzincan, Syrian Refugee, Migration, Humanitarian Aid

1. GİRİŞ

Türkiye sosyo-kültürel ve jeopolitik konum olarak sürekli bölgesel sorunların arttığı bir coğrafyada yer almaktadır. Türkiye'miz son derece sorunlu bir bölgenin ortasında bulunan bir ülke konumundadır. Ortadoğu çağlar boyu olduğu gibi 21. Yüzyılda da bütün savaşların merkezi durumundadır. Türkiye, Ortadoğu'da meydana gelen ve sürmekte olan bütün savaşlardan şu veya bu şekilde etkilenmekte olan bir ülkedir. Türkiye'yi çevreleyen Ortadoğu coğrafyasındaki komşu ülkeler, hem siyasi olarak istikrarsız hem de ekonomik olarak çöküntü içerisinde bulunan ülkeler sınıfında yer almaktadırlar. Ayrıca Türkiye dünyanın en fakir bölgesi olan Afrika'dan Avrupa'ya geçiş güzergâhında bulunan bir ülkedir. Dolayısıyla Türkiye'nin mülteci sorunlarıyla sık sık karşılaşması kaçınılmaz bir durumdur. Türkiye'nin en büyük kara sınırına sahip komşu ülkesi Suriye'dir.

Suriye Arap Cumhuriyeti'nde, 2011 Mart ayında rejime karşı başlayan protestolar ve bunu müteakiben gelişen şiddet olayları ülke geneline yayılarak iç savaşa dönüşmüştür. Şöyle ki 2011 yılında, yüz binlerce Suriyeli demokratik reformlar talep etmek için barış içinde yürüdü. Aylar içinde, baskı onları silah almaya ve kendi kurumlarını kurmaya zorladı. İki yıl sonra, muhalefetin kapsayıcı niteliği çöktü (Baczko, Quesnay ve Dorronsoro, 2017). Bu durumun sonucunda ise, bu ülkede herkes için can güvenliği tehlikeye düşmüştür. İç savaş sebebiyle Suriyelilerin yaklaşık yarısı, ya komşu ülkelere sığınmış ya da ülke içinde yer değiştirmek zorunda kalmıştır. Arap halklarının demokrasi, özgürlük ve insan hakları taleplerinden dolayı ortaya çıkan isyanlar 2010 yılında Tunus'ta başlayarak, Ortadoğu'da birçok ülkeyi etkilemiştir. 2011 yılında Suriye Arap Cumhuriyeti'nde meydana gelen halk ayaklanmalarına karşı Suriye rejiminin sert tutumu ve akabinde başlayan iç savaş, sivil halkın göç etmesine yol açmıştır. Suriye iç savaşının şiddetinin artmasına bağlı olarak milyonlarca Suriyeli başta Türkiye olmak üzere Lübnan, Ürdün, Irak, Mısır, Kuzey Afrika ve Avrupa ülkelerine göç etmiştir. İlk Suriyeli kabile 29 Nisan 2011 tarihinde Türkiye'ye ulaşmıştır. Bu tarihten itibaren Türkiye'deki Suriyeli mülteci sayısı gittikçe artmıştır. Açık kapı politikası çerçevesinde Türkiye'ye giriş yapan hiçbir Suriyeli geri gönderilmemiş ve kendilerine "geçici koruma statüsü" verilmiştir (AFAD, 2014).

1.2. Problem Durumu

Mülteci diye tanımlanan kişi; ülkesinde ırk, din, sosyal konum, siyasal düşünce ya da ulusal kimliği nedeniyle kendisini baskı altında hissederek kendi devletine olan güvenini kaybeden, kendi devletinin ona tarafsız davranmayacağı düşüncesi ile ülkesini terk edip başka bir ülkeye sığınma talebinde bulunan ve bu talebi o ülke tarafından 'kabul' edilen kişidir (Çiçekli, 2009).

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü 11 Temmuz 2019 tarihi itibarıyla Türkiye’de, biyometrik verileriyle kayıt altına alınan geçici koruma altındaki Suriyeli sayısını açıklamıştır. Açıklamaya göre, Türkiye’deki kayıtlı Suriyeli sayısı bir önceki aya göre 16 bin 931 kişi artarak toplam 3 milyon 630 bin 575 kişi oldu. Bu kişilerin 1 milyon 965 bin 595’i erkeklerden, 1 milyon 664 bin 980’i ise kadınlardan oluşuyor. Türkiye’deki Suriyelilerin %46,38’ü 0-18 yaş aralığındadır. Suriyeli genç nüfusun toplam Suriyeli sayısındaki oranı %22,56. Türkiye’nin genç nüfus oranı ise % 15,8. Göç İdaresinin 11 Temmuz 2019 tarihli verilerine göre Suriyelilerin en çok yaşadığı 20 şehir ve bu şehirlerdeki Suriyeli yoğunluğu aşağıdaki tabloda yer almaktadır. En çok Suriyeli barındıran şehir 547 bin 479 kişi ile İstanbul olurken, Suriyeli sığınmacıların en az olduğu şehir ise 25 kişi ile Bayburt. Bayburt’u 35 kişi ile Artvin, 56 kişi ile Tunceli takip etmektedir. Erzincan İl Göç İdaresi kayıtlarına göre Erzincan’da yaşayan Suriyeli sığınmacı sayısı ise 185 kişidir. İçişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada 8 Mart 2019 tarihi itibarıyla Türk vatandaşlığı verilen Suriyeli sayısı 79 bin 894 kişi olarak açıklandı. İçişleri Bakanlığı tarafından 21 Temmuz 2019 tarihinde yapılan açıklama ’ya göre, ülkesine dönen Suriyeli sayısının 337 bin 729 olduğu belirtildi (AFAD, 2019).

Sığınmacı kime denir? Mülteci olarak uluslararası koruma arayan ancak statüleri henüz resmi olarak tanınmamış kişilere denir. Statüleri resmi olarak tanınmamış da olsa, sığınmacılar menşei ülkelerine zorla geri gönderilemezler ve haklarının korunması gerekir. Göçmen ise hem maddi ve sosyal durumlarını iyileştirmek hem de kendileri veya ailelerinin gelecekte beklediklerini arttırmak için başka bir ülkeye veya bölgeye göç eden kişi ve aile fertlerini kapsamaktadır (Vardar, 2015).

Türkiye’de kalma süreleri artan Suriyeli mülteciler, ekonomik, sosyal, kültürel ve güvenlik gibi çok boyutlu sonuçları olan, göç krizine yol açmışlardır. Türkiye, Suriyeli mülteci krizi boyunca inisiyatif elinde bulundurarak mülteci krizini yönetmiştir (Aktaş, 2018). Bu bağlamda mülteciler sınırdan giriş yaptıktan sonra kayıtları yapılmakta, daha sonra kamplara yerleştirilmektedir. Ancak kampların kapasiteleri yetersiz kaldığından, kamp dışında bulunan mülteciler, zor koşullarda hayatlarını sürdürmektedir.

Küresel İnsani Yardım Programının 2018 Raporuna göre, Dünya’da en çok insani kalkınma yardımı yapan ülke Türkiye’dir. Türkiye 2017 yılında yaklaşık 8,1 milyar dolarlık insani kalkınma yardımı yaparak dünyada ilk sırada yer almıştır. Yaklaşık 6,7 milyar dolarlık insani kalkınma yardımı ile ABD ikinci sırada ve yaklaşık 3 milyar dolarlık insani kalkınma yardımı ile Almanya ise üçüncü sıradadır (Kalkınma İnişiyatifleri Örgütü, 2018). Tablo 1’de, İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü verilerine göre, Türkiye’deki Suriyeli sığınmacıların yıllara göre dağılımı yer almaktadır. Tablodan da görülebileceği gibi Türkiye, özellikle 2013 yılından itibaren olağanüstü sayıda artan Suriyeli sığınmacı göçüne maruz kalmış, bir ülke konumuna gelmiştir. Dolayısıyla Türkiye adeta bütün dünyadan daha fazla Suriyeli sığınmacı göçü ile karşılaşmıştır.

Komşumuz Suriye’de, Mart 2011’de başlayan ve iç savaşa dönüşen rejim karşıtı protestolar nedeniyle, Suriye nüfusunun yarıdan fazlası sığınmacı ve mülteci durumuna düşmüştür. Bunların en çoğu da Türkiye’ye, az bir kısmı da komşu ülkelere sığınmıştır. Türkiye’nin, bulunduğu coğrafyanın, batıya açılan transit yol olma özelliği, sürekli sığınmacı ve göçmen sorunları ile karşı karşıya kalmasına neden olmaktadır. Zaten, mültecilerin çoğu, kamplarda veya kırsal alanlarda yaşayan, ülkelerinde yerlerinden olmuş ve bir kriz çıktığında en savunmasız durumda olan kişilerdir. Bu özellikle nedenle, de mülteci ve sığınmacı kabul etme noktasında başta ülke insanımızın şefkat ve merhameti, göçmen politikalarımızda etkili olmuştur. Çünkü bir mülteci ile ilgili söz konusu bu yaklaşım, yönetim sistemi ve hükümetlerimizin temel felsefesi haline gelmiş durumdadır (Collyer ve King, 2016). Günümüzde, dünyanın en çok göç alan ülkesi durumuna gelen Türkiye’ye en fazla sığınmacı Güney sınır komşusu Suriye’den girmiştir. Aşağı yukarı büyük iller başta olmak üzere birçok ilimizde iskân edilen Suriyeli sığınmacılardan 15 aile de Erzincan’da yaşamaya çalışmaktadır. Bu insanların buldukları çevreye uyum sağlayabilmeleri için, yöre insanının konuyla ilgili bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Tablo 1. Türkiye Geneli Suriyelilerin Yıllara Göre Dağılımı

Kaynak: T.C İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü verileri (2018).

2. AMAÇ

Türkiye’deki Suriyeli sığınmacıların durumu ile ilgili geniş kapsamlı araştırmaların yapılması ve araştırma sonuçlarının geniş kamuoyu kesimleriyle paylaşılması, büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle araştırmada, Türkiye’deki Suriyeli sığınmacıların problemlerine değinilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda araştırmamızın ana problemi; Erzincan il merkezine yerleştirilen Suriyeli sığınmacıların, temel sorunları nelerdir? şeklinde belirlenmiştir. Araştırmamızın alt problemleri, aşağıda yer aldığı gibi oluşmuştur.

2.1. Alt Problemler

- ✓ Erzincan’da ikamet eden işsiz sığınmacıların sorunla ilişkisi nedir?
- ✓ Gelir düzeyi yetersizliklerinin sorunları oluşturmada rolü var mıdır?
- ✓ Aile bireylerinin eğitimi ile ilgili olumsuzluk yaşanmakta mıdır?
- ✓ Beslenme yetersizliği sorunda etken midir?
- ✓ Sağlık hizmetlerinden yeterli düzeyde yararlanılmakta mıdır?

3. YÖNTEM

Erzincan’da iskân edilen Suriyeli sığınmacı ailelerin günlük yaşamda karşılaştıkları problemlerin, neler olduğunu saptamaya ve çözüm önerilerini belirlemeye yönelik olan bu araştırma, söz konusu bu ailelerin yaşadıkları olumsuzluklarla ilgili etkenlerin neler olduğunu betimlemektedir. Bir “durum çalışması” türünde olan bu çalışmada tesadüfen seçilmiş 8 ailenin, yetişkin bireyleri ile yüz yüze görüşülmüştür.

3.1. Araştırma Modeli

Erzincan’a yerleştirilen Suriyeli sığınmacıların karşılaştıkları sorunları belirlemeye dönük bu çalışmada, tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Tarama modeli; var olan durumun, bütün açıklığıyla ortaya çıkarılmasını amaçlayan, mevcut durumu tespit etme niteliğinde bir çalışmadır. Genel olarak “durum çalışması”, nasıl ve niçin soruları ortaya çıktığında ve araştırmamızın olaylar üzerindeki kontrolü çok az olduğunda, tercih edilen bir yaklaşımdır. Durum çalışması, güncel bir

olguyu kendi gerçek yaşam çevresi içinde araştırmaya yarayan, olgu ve içinde bulunduğu çevre arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, bir araştırma biçimidir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu araştırmaya ilişkin verilerin elde edilmesinde, tarama modeli temeline dayalı etkenleri içeren ve durum tespitini kapsayan betimsel bir yöntem kullanılmıştır. “Betimsel yöntem, bir evrendeki kişilerin görüşlerini, tutumlarını ve eğilimlerini evrendeki belli bir örneklem veya çalışma grubuyla çalışarak, nicel ya da sayısal olarak betimlemeyi amaçlar” (Karasar, 2017). Suriye’den Türkiye’ye zorunlu bir göç dalgası meydana gelmiştir. Türkiye kendi ülkelerinin yöneticileri tarafından zulme uğrayan bu insanlara insani yönden maddi ve manevi anlamda kapısını sonuna kadar açmıştır Ülke genelinde çeşitli il ve ilçelere dağıtılan, Suriyeli sağmalcılardan Erzincan’ın merkezine yerleştirilen 12 aileden 8 ailenin yetişkin bireyleri ile yapılan, bire bir ve yüz yüze görüşmelerde, soru-cevap tekniği kullanılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın sosyal çevresini 2019 yılı başından sonuna kadar Erzincan merkezde yerleştirilen 32 kadın ile 53 erkekten oluşan Suriyeli 12 sığınmacı aile meydana getirmektedir. Çalışma grubunu ise tesadüfi yöntemle seçilen 8 ailenin yetişkin 20 kadın ile 30 erkekten meydana gelen bireyleri oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmayı gerçekleştiren araştırmacılar, hem sosyolojik, hem ekonomik, hem de çevreye uyum yönünden Erzincan merkezde iskân edilen, Suriyeli sığınmacı aile bireylerinin yaşadığı problemleri, saha araştırma ve gözlemleri sonucu belirlemeyi amaçlamışlardır. Devam eden problemlerin neler olduğu, hakkında sığınmacıların görüşleri alınmaya devam edilerek, araştırmada kullanılacak yarı yapılandırılmış görüşme formunun hazırlanması sağlanmıştır. Araştırmanın verileri, bizzat araştırmacılar tarafından sığınmacılarla doğrudan yüz yüze görüşme ve uygulama yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan sığınmacılara, soru-cevap tekniği kullanılarak, ikamet etikleri çevrede karşılaştıkları ve yaşadıkları problemler sorulmuştur.

Araştırmacılar, kendi gözlem ve izlenimleriyle araştırmaya katılan sığınmacılardan edindikleri kanaatleri dinleyerek, not almak suretiyle kayıtlar tutmuşlardır. Ayrıca, katılımcıların bu süreçte karşılaştıkları sorunlara hangi çözümleri önerdiklerini belirlemeye yönelik 5 adet açık uçlu soru sorulmuştur. Ancak, katılımcıların bu soruları yanıtlamaları; kendi isteklerine bırakılmıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Erzincan’a sığınmacı olarak yerleştirilen Suriyeli mültecilerin, yaşadıkları çevrede karşılaştıkları sorunları belirlemeye yönelik olarak hazırlanan bu araştırma, durum çalışması modelinde tasarlanmış bir betimsel çalışmadır. Betimsel veri analizinin kullanıldığı çalışmalarda, katılımcıların doğrudan alıntılarına yer vermek ve bu alıntılardan hareketle yola çıkmak ve sonuçlara ulaşmak, araştırmanın geçerliliği açısından oldukça önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Araştırmada, katılımcılardan elde edilen verilere nasıl ulaşıldığı bir kanıt silsilesi oluşturularak, açık ve seçik bir biçimde ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca, araştırmanın verileri, kendilerinden veri toplanmış katılımcılara tekrar okutulmuş ve onların çalışma raporu hakkındaki görüşlerine başvurulmuştur. Bunlara ilave olarak, araştırmacılar yaptıkları veri analizinin ve ulaştıkları sonuçların ne kadar isabetli olduğunu saptamak için, araştırma süresince elde edilen verileri ve bulguları eğitim bilimlerinde ve nitel veri analizinde uzman iki araştırmacının görüşlerine sunmuş; yapılan eleştiriler ve alternatif açıklamalar doğrultusunda bulgular kısmında gerekli değişikliklerin yapılmasına çalışılmıştır.

3.5. Analiz Biriminin Saptanması

Devlet tarafından Erzincan’a yerleştirilen Suriyeli sığınmacıların, yaşadıkları mahallelerdeki muhtarlarla yapılan görüşmelerde, muhtarların sığınmacı ailelerin yerleşim sorunları ile ilgili

gözlemlerinin neler olduğu sorulmuştur. Bu bağlamda, sığınmacıların bu yönde karşılaştıkları olumsuzluklardan nasıl kurtarılması gerektiği göz önünde bulundurulmuştur. Sığınmacıların mahallelerde yaşarken, gerek kendi aile bireyleri ve gerek buldukları yakın çevredekilerle olan ilişkileri, araştırmanın temel noktalarından birisi olmuştur. Diğer taraftan, Erzincan'a yerleştirilmiş olan Suriyeli sığınmacıların sorunları belirlenirken, katılımcı ailelerin konuya ilişkin izlenimleri ve beyanları göz önünde bulundurulmuş; böylece araştırmaya katılan aileler, çalışmanın analiz birimini oluşturmuştur.

3.6. Araştırmaya Katılacak Deneklerin Seçimi

2019 Yılı'nın göçmen yılı ilan edilmesi nedeniyle 25/01/2019 tarihinde başlatılan çalışma, yaklaşık 4 aydan fazla bir süre, alana inmek suretiyle yoğun bir çaba sonucu bitirilebilmiştir. Erzincan'a yerleştirilen Suriyeli sığınmacı ailelerin yetişkin bireylerinden oluşan denek grubu başlangıçta 12 aileyi kapsarken, daha sonra sık sık tekrar eden, benzer içerikteki sığınmacı cevapları nedeniyle, katılımcı aile sayısı 8'e düşürülmüştür. Dolayısıyla da araştırmaya katılan katılımcı aile sayısı azaltılmıştır. Araştırma sürecinde araştırma problemleriyle ilgili literatür'ün etkin bir şekilde kullanımı sağlanmıştır.

3.7. Çalışılacak Durumun Belirlenmesi ve Araştırma Verilerinin Analizi

Erzincan'da yaşayan Suriyeli sığınmacılarla ilgili bu çalışmanın yapılması için ilk önce İl Göç İdaresi ile iletişime geçilerek, sığınmacılarla ilgili ön bilgiler elde edilmiş, daha sonra araştırmaya katılacak ailelerin tespit edilmesine geçilmiştir. Konuya ilişkin araştırma izninin alınması için gerekli başvurular yapılmış ve 25.01.2019 tarih/1177 sayılı Valilik oluru ile çalışma başlatılmıştır. Yine sivil toplum örgütleri ve yerel yönetim temsilcileri ile soruna ilişkin iletişim kurulmuş ve görüşmeler yapılarak (esnaf odaları, ticaret odası, şoförler derneği vb.) sorunla ilgili detaylar belirlenmiştir. Bir nitel durum çalışmasında, araştırmacı, hangi durumların araştırma problemine uygun olup olmadığını ve düşünülen durumların araştırma için mümkün olup olamayacağını dikkate almak zorundadır (Hartley, 1995; Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2005). Araştırmanın çeşitli aşamaları göz önünde bulundurularak, birbiriyle ilişkilendirildiğinde, bir kanıt zinciri oluşturmaya ihtiyaç vardır. Bu nedenle durum çalışması yapan bir araştırmacının verileri toplarken, mümkün olduğu ölçüde birden fazla veri kaynağını ya da türünü kullanması gerekir (Yin, 1984, Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Araştırma verilerinin analizinde, betimsel istatistiksel tekniklerden yararlanılmıştır. Verilerin analizi, katılımcıların araştırmanın yarı yapılandırılmış görüşme sorularına verdikleri cevaplar esas alınarak oluşturulmuştur. Betimsel istatistiksel teknikler bağlamında, f (frekans) ve % (yüzde) dağılımlarıyla ilgili tablolardan yararlanılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Araştırma bulguları, araştırmanın birinci alt probleminden başlamak üzere, araştırma verileri tablolaştırılarak ve betimsel istatistiksel analiz tekniklerinden yararlanılarak yorumlanmıştır.

Araştırmanın birinci alt problemi: "Erzincan'da ikamet eden Suriyeli sığınmacıların işsiz olmaları sorunu ilişkili midir?" şeklindedir. Sığınmacıların her hangi bir mesleğe sahip bulunmamalarının, yaşam kalitelerini olumsuz yönde etkilemesine rağmen bazılarının amatörce yaptıkları işler Tablo 1'de gösterilmiştir. Tabloya bakıldığında, temel becerilere ihtiyaç göstermeyen faaliyetlerden olan çobanlığın birinci sırada olduğu görülmektedir. Fırıncı olarak ifade edilen meslek grubu ile pastacılık mesleklerinden ise toplam 17 kişi meslek sah yani sahibidir. Bu meslekler, temel gıda maddelerinden olan ekmek vb. unlu mamulleri işleme ve üretme noktasında istihdam edilebilmektedir. Bu mesleklere sahip Suriyeli sığınmacıların, ikinci sırada yer aldıkları görülmektedir.

Tablo 1. Sığınmacıların Mesleki Dağılım Durumu

Meslekler	Sayı	Durumu (%)
Fırıncı	11	0,22
Pastacı	6	0,12
Elektrikçi	3	0,06

Çoban	20	0,40
Ev hanımı (Gündelikçi)	10	0,20
Genel Toplam	50	100,00

4.2. Araştırmanın ikinci alt problemi: Gelir düzeyi yetersizliklerinin sorunları oluşturmada rolü var mıdır? şeklinde ifade edilmiştir. Araştırmanın ikinci alt problemi değerlendirildiğinde, aile bağlamında sığınmacıların gelir düzeylerinin düşük olması, maddi imkânsızlıklar içinde olumsuzluklar yaşadıklarının göstergesi olarak yorumlanabilir. Bu alt probleme ilişkin veriler, Tablo 2’de görülmektedir. Araştırmanın ikinci alt problemi değerlendirildiğinde her bir aile bağlamında sığınmacıların gelir düzeylerinin düşük olduğunu göstermekte; bu durum maddi imkânsızlıklar içinde olumsuzluk yaşadıklarının da göstergesi şeklinde yorumlanabilir. Diğer taraftan gelir düzeyi düşüklüğü, sığınmacıların daha çok sosyal yardımlara ihtiyaç duyduklarını göstermektedir. Zira kadınların aile bütçelerine katkıda bulunamamaları, çocuklarını dilencilik vb. türden gayri ahlaki işlere yönlendirme davranışına sürüklemektedir.

Tablo 2. Aile Bireyleri Gelir Düzeyi Durumu (Asgari Ücret)

Asgari Ücret Üstü		Asgari Ücret		Asgari Ücret Altı		Hiç Yok		Genel Toplam	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
3	0,06	17	0,34	20	0,40	10	0,20	50	100,00

4.3. Araştırmanın üçüncü alt problemi: “Aile bireylerinin eğitimi ile ilgili olumsuzluklar yaşanmakta mıdır?” şeklinde belirtilmiştir. Erzincan’a yerleştirilen Suriyeli sığınmacıların çocuklar hariç, yetişkin bireylerinin cinsiyet değişkeni de göz önüne alınarak hazırlanan eğitim düzeyi durumu Tablo 3’te görülmektedir. Tablo 3’te görüldüğü üzere; okuryazar olmayan kadın sığınmacı sayısının en yüksek değeri oluşturduğu gözden kaçmamaktadır. Ayrıca, yükseköğrenim yapmış kadın sığınmacı sayısının yokluğu ise “sığınmacı ailelerin okul çağındaki çocuklarının eğitimlerinde uyum zorluğu çekmelerine neden olmaktadır” (Aydoğdu, 2019).

Tablo 3. Aile Bireylerinin Eğitim Durumu

Okuryazar Değil				İlköğretim				Ortaöğretim				Üniversite				GENEL TOPLAM	
Kadın		Erkek		Kadın		Erkek		Kadın		Erkek		Kadın		Erkek		f	%
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	50	100,00
11	0,22	6	0,12	7	0,14	15	0,30	2	0,10	6	0,12	-	-	3	0,06		

4.4. Araştırmanın dördüncü alt problemi: “Beslenme yetersizliği sorunda etken midir?” şeklinde belirtilmiştir. Sığınmacıların beslenme durumuna ilişkin veriler, Tablo 4’te verilmiştir. Araştırmanın beslenme ile ilgili problemleri değerlendirildiğinde: Ailelerin temel gıda maddelerini (et, süt, yumurta vb.) sofralarında bulundurma imkânları baz olarak alınmak suretiyle hazırlanan tabloda, büyük çoğunluğun; çok yetersiz ve dengesiz durumda beslenebildikleri görülmektedir (% 60). Bir örnek olarak belirtecek olursak katılımcıların; ancak Kurban Bayramında etli yemek yediklerini ifade etmeleri, Suriyeli Sığınmacıların yetersiz ve ölçsüz beslendiklerinin bir göstergesidir.

Tablo 4. Sığınmacıların Beslenme Durumu

Çok Yetersiz Düzeyde Beslenen		Yetersiz Düzeyde Beslenen		Orta Düzeyde Beslenen		Genel Toplam	
f	%	f	%	f	%	f	%
22	0,44	8	0,16	20	0,40	50	100,00

4.5. Bu araştırmanın beşinci alt problemi: “Sağlık hizmetlerinden yeterli düzeyde yararlanılmakta mıdır?” şeklinde belirtilmiştir. Sığınmacıların sağlık hizmetlerinden yararlanma durumu ve bu yöndeki sorunlarının tespitiyle ilgili oranlar Tablo 5’te görülmektedir. Tabloya bakıldığında, herhangi bir sosyal güvenceye sahip olmayan Suriyeli sığınmacı sayısının yüksek olması, salgın hastalık vb. bir durum karşısında, sığınmacıların kitlesel anlamda bir sağlık sorunu yaşamamaları için, öncelikle sağlık güvencesi kapsamına alınmalarını zorunlu kılmaktadır.

Tablo 4.5. Sağlık Hizmetlerinden Yararlanma Durumu

Sağlık Güvencesi Olan		Sağlık Güvencesi Olmayan		Genel Toplam	
f	%	f	%	f	%
15	0,30	35	0,70	50	100.00

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Erzincan ilinde, ikamet etmekte olan Suriyeli sığınmacıların çok önemli bir sosyal uyum problemlerinin olmadığı görülmektedir. Ancak daha sağlıklı bir sosyal bütünleşme açısından Suriyeli sığınmacıların yerel halkla kaynaşmasını sağlayıcı sosyo-kültürel aktivitelerin düzenlenmesi, konuya ilişkin yerel yönetim, üniversite ve sivil toplum örgütleri tarafından ortak projelerin hazırlanarak hayata geçirilmesi gerekmektedir. Erzincan'a yerleştirilen Suriyeli sığınmacıların, uyum sorunu yaşayan ve yaşadıkları çevrede dışlanan eğitimsiz çocukları, toplumda suç ve istihdam gibi konularda ciddi sorunlar oluşturabilirler. Suriyeli sığınmacıların ülkelerine hemen geri dönemeyeceklerini göz önünde bulundurarak, uzun vadeli göçmen politikalarının oluşturulmasına ihtiyaç vardır.

Türkiye'deki resmi kurum ve kuruluşların, sivil toplum örgütleri ve bazı vatandaşların bütün çabalarına rağmen, Suriyeli sığınmacıların ciddi sorunlar yaşadığı görülmektedir. Zira üç buçuk milyonluk bir insan topluluğunun yıllarca süren sorunlarının çözümünün, Türkiye gibi işsizlik sorunu olan bir ülke için kolay olmayacağı muhakkaktır. Nitekim Suriye'deki iç savaşın bitmesi ve Suriyelilerin ülkelerine dönmeleri, en azından kısa sürede mümkün görülmemektedir. O halde Suriyelilerin Türkiye'de "misafir" ya da geçici olarak değil, uzun yıllar halkımızla birlikte yaşayacakları düşünülerek, sorunlarına uzun vadeli ve kalıcı çözümler üretmek gerekmektedir. En önemli çözüm yolu da halkımızla bir arada kaynaşmalarını ve bütünleşmelerini (entegrasyon) sağlamaktır. Entegrasyonun en belirleyici ve etkili yolu ise Suriyeli sığınmacıların dil ve öğretimle ilgili temel eğitimi almaları sağlanmalıdır. Zira uyum sorunu yaşayan, toplumdan dışlanan eğitimsiz çocukların, ileride suç ve istihdam gibi konularda ciddi sorunlar oluşturması söz konusu olabilir. Bu bağlamda Ülkemizde ki mültecilerle ilgili başka alan çalışmalarına da acilen ihtiyaç duyulmaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre, Suriyeli sığınmacıların eğitime dayalı istihdam imkânlarına sahip olmadıkları görülmektedir. Bu bağlamda, Erzincan'da yaşayan Suriyeli mültecilerin toplumsal düzeyde uyum sorunlarının çözümünü, sağlıklı bir yapıya kavuşturabilmek için, acil bir eylem planına ihtiyaç vardır. Ayrıca, bu ailelerin yaşadıkları maddi sorunları aşabilmeleri için özel ekonomik destek programlarına ve meslek edindirme kurslarının düzenlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Erzincan'da ikamet eden Suriyeli sığınmacıların nitelikli eğitim süreçleri sonucunda edinilmiş mesleklerinin olmadığı görülmektedir. Daha çok çobanlık ya da unlu mamul üretimine dayalı fırıncılık, pastacılık gibi mesleklere sahip oldukları saptanmıştır. Suriyeli sığınmacılar arasında, özellikle kadınlarda işsizliğin çok yaygın olduğu anlaşılmaktadır.

Suriyeli sığınmacıların büyük bir oranda gelir problemi yaşadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Hiç geliri olmayan ailelerle birlikte asgari ücretin altında bir gelire sahip olan aileler; toplamda % 60 düzeyindedir. Bu sonuç, gelirin hiçliğiyle birlikte açlık sınırlarında yaşam sürdürme problemlerinin varlığına dikkat çekmektedir. Ailelerden yalnızca % 6'sı asgari ücret düzeyinin üstünde bir gelire sahiptir. Araştırmanın bu sonucu ailelerin % 90'ından fazlasının gelirlerinin yetersizliğini göstermektedir. Suriye krizinden dolayı Erzincan merkeze yerleştirilmiş bulunan sığınmacılara, yoğun olarak yaşadıkları mahallelerde gelir getirici ve el becerilerini geliştirici kurslar düzenleyerek, yöre halkıyla kaynaşmaları sağlanabilir. Erzincan'a yerleştirilen Suriyeli sığınmacı ailelerin, ilde oluşturdukları bu yeni işgücünden yararlanmak, ilin kalkınmasında ve ailelerin kendi aile ekonomilerini desteklemede önemli bir durumdur. Suriyeli sığınmacıların alt sektörlerde çalışması sonucu, bölgede yeni bir iş gücü olgusunun ortaya çıkmasının getirdiği toplumsal rahatsızlığı gidermek için, mikro kredi sisteminin Erzincan'da uygulanmasına dönük bir fizibilite çalışmasının yapılmasına acilen ihtiyaç vardır. Erzincan'a yerleştirilen Suriyeli sığınmacılara konutların yüksek fiyatlarla ve sağlıksız koşullarda kiraya verilmesi önlenmeli, sığınmacıların insan onuruna yakışır bir şekilde yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli düzenlemelerin yapılması sağlanmalıdır.

Sonuçlar, Suriyeli sığınmacıların öğrenim düzeylerinin, özellikle kadınlarda yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır. Kadınlarda üniversite öğrenimi görmüş kimse hiç yokken erkeklerde çok çok azdır. Hem kadın hem de erkeklerin öğrenim düzeylerinin yetersizliği; özellikle çocukların eğitimi açısından ciddi problemler doğurabilecek bir durumdur. Suriyeli sığınmacıların yaklaşık 2/3'ü; yani % 60'ı beslenme koşulları açısından uygun imkânlarla sahip değildir. Orta düzeyde beslenme imkânlarına sahip olduklarını belirtenler ise ancak % 40 civarındadır. Araştırma sonuçlarına göre yetersiz beslenmenin önemli bir problem olduğu görülmektedir. Araştırma sonuçlarına göre, Suriyeli sığınmacılardan; yalnızca % 30'unun sağlık güvencesi varken büyük bir çoğunluğunun sağlık güvencesinin olmadığı saptanmıştır.

KAYNAKÇA

AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı). (2014). Suriye'den Türkiye'ye nüfus hareketleri: Kardeş topraklarında misafirlik. Ankara: T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.

<https://www.afad.gov.tr/upload/Node/3931/xfiles/webformatisuriyedeturkiyeyenufushareketleri.pdf> (Erişim Tarihi:19.11.2019).

Aktaş, M. (2018). Suriyeliler: sorunlar ve çözüm önerileri - Syrians in turkey: problems and solutions. ISSN: 1302-6879. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi -The Journal of Social Sciences Institute, 42, ss. 129-154.

Aydoğdu F. ve Ayanoğlu M. (2019). Suriyeli çocuklara eğitim veren ilkökul öğretmenlerinin Suriyeli çocuklarla ilgili yaşadıkları sorunların incelenmesi. 2. Uluslararası Mardin Artuklu Bilimsel Araştırmalar Kongresi, MARDİN, TÜRKİYE 19-21 Nisan 2019. Kongre Tam Metin Kitabı (ss. 283-291).

Baczko, A. Quesnay, A. & Dorronsoro, G. (2017). Civil war in Syria: mobilization and competing social orders (problems of international politics). ISBN: 9781108430906 UK: Cambridge University Press.

Bostan, H. (2018). Geçici koruma statüsündeki Suriyelilerin uyum, vatandaşlık ve iskân sorunu. Göç Araştırmaları Dergisi-The Journal of Migration Studies, 4, 2, ss. 38 – 88.

Collyer, M. & King, R. (2016). Narrating Europe's migration and refugee 'crisis'. ISSN 1942-7786 Human Geography: A New Radical Journal, 9, 2, pp. 1-12.

Çiçekli, B. (2009). Uluslararası hukukta mülteciler ve sığınmacılar. ISBN: 9750210051 Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kalkınma İnişyatifleri Örgütü. (2018). Küresel insani yardım 2018 raporu: Türkiye insani yardımda dünya lideri. Euronews & AA. Son güncelleme: 21/06/2018

Karasar, N. (2017). Bilimsel araştırma yöntemi (32. baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.

T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Verileri. (2018). Türkiye geneli Suriyelilerin yıllara göre dağılımı. Ankara: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü Yayınları.

Vardar, N. (2015). Mülteci, göçmen, sığınmacı arasındaki farklar. İstanbul: Bianet Bağımsız İletişim Ağı, BİA Haber Merkezi. [bianet.org > toplum > 167434-multeci-gocmen-siginmaci-arasindaki-farklar](http://bianet.org/toplum/167434-multeci-gocmen-siginmaci-arasindaki-farklar) Erişim Tarihi: 10/12/2019.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (5. Baskı). ISBN 9750200071. Ankara: Seçkin Yayıncılık.